

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæstio IV. De Physica prædeterminatione Theologicè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](#)

Opposita propositio, non sit Petro libera, sed opposita propositio est Petrum furari; Ergo Petron non est liberum furari.

R E S P O N D E T U R. Neg. tenere illationem secundam, & quod secunda ne esset falsa, procedat secundum suppositionem consensus exhibiti a Petro, que autem procedunt secundum talem suppositionem, non tollunt libertatem, & licet Petro non sit liberum decretum Dei elicivit, formatur enim a Deo; est tamen liberum objecive, ita quod scilicet Deus non potuerit formare hoc decretum, si non exhibuit Petrus consensus conditionatum, quem illi exhibere liberum fuit. Inidem recidit si dicas, in priore illatione contineri necessitatem antecedentiam per essentiam bono de se, est etiam necessarium de se, non peccare; secunda autem illatio est necessaria non nisi necessitate suppositionis consequens, jam autem suppositio antecedens tollit libertatem, non consequens.

I N S T A T I S 2. Implicat ut Deus habeat duas voluntates efficaces circa duo objecta contradictoria, sed si Deus haberet decretum prædeterminationis, & simul voluntatem dandi ei quem prædefinivit concursum generale ad peccandum, haberet &c. Ergo: Minor prob. hæc sunt contradictionia: necessarium est existere consensus Petri, est contingens non existere consensus Petri, jam autem vi prædefinitionis necessarium est existere consensus Petri, cum hoc decretum sit immutabile, & vi voluntatis efficacis dandi concursum generale ad peccandum, est contingens non existere consensus Petri. Ergo. Hanc instantiam proponit Rosmer in 1. p. 118.

R E S P O N D E T U R. Neg. seq. illæ autem propositiones prout hic sumuntur, & sumi debent, non sunt contradictionia: nam ly necessarium ex suppositione consequenti, & ly simpliciter contingens non sunt contradictionia, ly autem necessarium in praesenti sumitur pro necessario ex suppositione consequenti. Quod autem attinet ad voluntatem tribuendi concursum indifferente, illa ex eo cohæret cum prædeterminatione, quia quamvis suo modo indifferenter dicatur, in ratione tamen determinata & infallibilis, infallibilitatem consequentem dicit, quæ sufficit. Addo, hæc propositio: Necessarium est existere consensus Petri, est vera non necessitate aliqua antecedenti, sed consequenti, si autem hoc non est necessarium necessitate antecedenti, verum etiam erit, quod sit contingens non existere consensus Petri.

I N S T A T I S 3. Oppositum sentiens Martinon. d. 19. n. 74. diciturque talem prædefinitionem antecedentem esse impossibilem circa multa opera Christi & SS. quæ peccatum supponunt, est enim impossibile Deum velle antecedenter absolute aliquid supponens peccatum. Deinde Deus ex se omnia bone opera prædefinivit,

cur definivit tam pauca? non est item consentanea doctrinæ PP. qui rationem cur Deus præficiat actus futuros liberos creaturarum docent esse, quia futuri sunt, non esse autem futuras, quia Deus præscivit.

R E S P O N D E T U R. Ante prævisam suppositionem peccati non esse decreta opera absolute, sed non nisi ex illius suppositione; Consequenter jam DEUS non utitur tanquam medio illo peccato, ut ponat prædefinitionem, sed illo supposito, & sine ulla prædefinitione facto, tum primum format suam prædefinitionem, in ante directus saltem scientiam conditionata de illo peccato. Quare autem Deus tam pauca opera prædefinierit? altitudini consiliū illius relinquendū est. PP. qui dicunt, non id est actus esse futuros, quia illos Deus præscivit, loquuntur de scientia speculativa, non practica, & cùm prædefinitione ad actum voluntatis spectet sacerque PP. dicant res bona id est fieri, quia Deus illas vult fieri, hoc ipso relinquunt adstruendæ prædefinitioni locum.

QUÆSTIO IV.

De Physica Prædeterminatione Theologice.

D I C E N D U M est. Quod physica prædeterminatione secundum principia Theologica non detur; adeoque quod non sit medium noscendi effectus liberos, sive absolutos, sive conditionatos. Ita omnes Nostrorum DD. & plures a liarum Scholarum Magistri, quos nostri recitant.

DIFFICULTAS I.

Proponuntur Argumenta contra Prædeterminationem.

Duplicia possunt formari Argumenta contra prædeterminationem ex locis Theologicis, in primis ab Auctoritate, deinde à Ratione.

Punctum Difficultatis 1.

Proponuntur Argumenta ab Auctoritate.

PRIMA Auctoritas est S. Thomæ. Si prædeterminatione foret medium noscendi futuralibera, noscerentur illa in sua causa; nam per Thomistas prædeterminatione est causa liborum; sed in causa Deus per S. Thomam non noscit futura, ut suppono, certe & determinate.

Docuit id S. Thomas prima p. q. 14. a. 13. in corpore. q. 19. a. 12. ad 3. q. 23. a. 1. ad 1. ubi prædeterminationem cum Damasceno nominat impositionem necessitatis. q. 61. a. 3. ad 2. *Inclinatio gratiae non imponit necessitatem, sed habens gratiam potest eam non uti, & peccare;* quod falsum est in principiis prædeterminantium. Item q. 83. a. 1. ad 3.

Eð

R. P.
H. MŁOD
anowskij
Tom. I. et Z:
D. VI

Eò servit locus ex prima secundæ q. 9. a. 6. ad 3. q. 10. a. 4. in corpore, ubi expressè docet, voluntatem esse actum principium, non determinatum ad unum, sed indifferenter se habens ad multa. Item q. 106. a. 2. ad 2. Item secunda secundæ q. 171. a. 6. ad 2. Item in 3. p. q. 69. a. 8. ad 2. rationem consensu refert non in gratiam sed in usum: quia etiam si equalis inquit gratiam percipiunt, sed non equaliter eā utuntur, sed unus studiosus in ea proficit, alius per negligentiam gratia Dei decessit.

In 1. dist. 38. q. 1. a. 5. in corpore & ad 2. & ad 3. & ad 5. & ad 7. Et in 1. dist. 39. q. 2. a. 2. loquens de voluntate, ex conditione inquit suā sequitur quid rectum ordinem tenere possit tendendo in finem, & etiam deficere. Si autem inevitabiliter in finem tenderet &c. tolleretur sibi conditio suā nature. Idem repetit ad 3. Et in 2. dist. 39. q. 1. a. 1. Ipsa potentia quantum est in se indifferens est ad plura; sed quid determinat ex ea in hunc actum, vel illum, non est ab alio determinante, sed ab ipsa voluntate. Legunt alii non est ab alio determinata. Videtur prior illa lectio retinenda, est enim conformis phrasí, quæ habetur ibidem Artic. 2. in O ubi dicit, quod voluntas ex seipso determinatur. Ratio enim inquit culpa in actu deformi est ex eo, quid procedit ab eo qui habet dominium sui actus, hoc autem est in homine secundum illam potentiam, quæ ad plura se habet, nec ad aliquid eorum determinatur nisi ex seipso, quod tantum voluntatis operat.

In 2. d. 25. q. unicā a. 1. ad 3. Deus operatur in omnibus, ita tamen quid in unoquoque secundum ejus conditionem: unde in rebus naturalibus operatur, sicut ministrans virtutem agendi, & sicut determinans naturam ad talēm actionem: in liberō autem arbitrio hoc modo agit, ut virtutem agendi sibi ministret, & ipso operante liberum arbitrium agat, sed tamen determinatio actionis, & finis in potestate liberi arbitrii constituitur. Et ibidem d. 28. q. 1. a. 1. in corpore. Non enim esset homo liberi arbitrii, nisi ad eum determinatio sui operis pertineret. Similia habet in 4. d. 49. q. 1. a. 3. questione 2. ad 1. Item L. I. contra Gentes c. 73. & secundo contra Gent. c. 99. Invenitur alius necessitas modus in rerū natura, secundum quid aliquid dicitur necessarii absolute, quæ quidem necessitas dependet ex causis prioribus in esse, sicut ex principiis essentialibus, & ex causis efficientibus sive motientibus, subditq.; Ea vero quæ voluntate sunt, necessitatem habere non possunt, nisi ex sola finis suppositione; Ergo non ex prædeterminatione.

3. Contra Gent. c. 66. num. 5. Secunda agentia sunt quasi particulantes & determinantes actionem primi agentis, & ibidem c. 112.

4. Contra Gent. c. 70. explicans illum locum: Omnis qui in eo manet non peccat, ait. Hoc ideo dicit, quia bona Spiritus S. quibus homo adoptatur in filium, vel renascitur in filium Dei, quantum est de se habent tantam virtutem, quod hominem sine peccato

conservare possint; potest autem contra ea agere, vel ab eis discedendo peccare.

Item q. 2. de veritate a. 12. ad 2. ubi determinationem cognitionis non refert in prædeterminationem, sed in illorum positionem esse suppositam, & q. 22. a. 5. & 6. dicit; Ex hoc dicitur aliquid esse necessarium, quid est inevitabiliter determinatum ad unum. Item q. 24. a. 1. ad. 5.

De Malo q. 6. Quoniam ergo inquit, ad exercitium actus: primo quidem manifestum est quid voluntas moveatur a seipso; sicut enim movet alias potentias, ita & seipsum moveat.

De Potentia q. 2. a. 3. in corpore; Voluntas in quantum voluntas est, cum sit libera, ad utrumlibet se habet; potest enim agere & non agere, sic vel siccere. q. 3. a. 7. ad 12. Voluntas dicitur habere dominium sui actus, non per exclusionem causarum primarum, sed quia causa prima, non ita agit in voluntatem, ut eam de necessitate ad unum determinet; sicut determinat naturam, & idem determinatio actus relinquitur in potestate rationis & voluntatis. q. 9. a. 1. ad 3.

Quodlibeto 1. a. 7. ad 7. Deus moveat omnia secundum modum eorum, & ideo Divina motio a quibusdam participatur cum necessitate, à natura autem rationali cum libertate, propter hoc, quid virtus rationalis se habeat ad opposita; & ideo sic Deus moveat mentem humanam ad bonum, quid tamen potest huic motioni resistere.

2. Phys. Lect. 15. sub initium. Quod habet necessitatem ex causa efficiente, est necessarium ad solvit, talem autem indubie necessitatem adfert prædeterminatio.

RESPONDET Joannes à S. Thom. q. 19. d. 5. a. 6. n. 32. pluribus. Ad ejus principia respondendisolvenda.

TENENDUM est, quid pluribus locis S. Thom. ut vidimus determinationem ad ipsum actum, tribuat voluntati; consequenter tribuit determinationem ad ipsum exercitium; cuius oppositum assunit Respondens. Deinde concedimus ex communiori nostrorum, quid Deus determinat ad individuationem actus, creatura autem se determinat ad specificationem actionis; inde tamen inferimus, si salvâ subordinatione ad causam primam determinat se ad speciem actus causâ secundâ, cur non se determinabit etiam ad exercitium actus. Denique ex eo, quia ex Divina impressione habet voluntas, ut non possit velle malum, sed bonum, cur etiam prædeterminatio, quæ sit ex Dei impressione non erit adstrictiva nonnullis ad unum, adeoque sublativalibertatis. Porro determinationem, quæ dicimus, creaturam se determinare, non negamus descendere à potestate Dei, & ejus adiutorio adjuvantis illud principium sc. determinans.

a. AUCTORITAS est S. Augustini imprimis in expositione Psal. 141. Tentator inquit non cessat pulsare, ut irrumpat, si clausum in veneris ostium, transit, id est apostolus quia in nostra potestate est ostium claudere,

Disputatio V.

157

claudere ostium cordis non parietum: ibi enim & cū-
lculam, quia ergo in nostra potestate est & ostium
dudare, neque deus inquit locum Diabolo &c. en-
tū Aug. non in prædeterminationem, sed in no-
stram potestatem refert claudere ostium.

Lib. 1. ad Simplic. q. 2. Cujus miseretur, sic eum
vocat, quomodo sit ei congruere ut vocantem non re-
veret, & ibidem. Deus ut velimus, & suum esse
finat, & nostrum, suum vocando, nostrum sequen-
tiam in prædeterminatione autem & vocatio, &
voluntate illidebetur. Ibidem dicit. Verum in-
quam est: Multi vocati, pauci vero electi; illi enim e-
lecti, qui congruerent vocati, illi autem qui non con-
gruebant, nec contemperabantur vocationi, non elec-
ti sunt, neque secuti, quamvis vocati. Item. Quam-
vis multum modo vocati sint, tamen quia non o-
mnes unummodo affecti sunt, illi soli sequuntur voca-
tionem, qui ei capessende reperiuntur idonei: igitur
non voluntatis, neque currentis, sed misericordie est Dei,
quibz modo vocavit, quomodo aptum erat eis, qui
erant sunt vocationem.

De Prædest. SS. cap. 5. Quid habes quod non
accipit quisquis audet dicere; Habeo ex me fidem,
mergo accepi, profectò contradicit huic apertissima
veritati, non quia credere vel non credere non est in
libertate voluntatis humana, sed in electis preparatur
voluntas à Domino. Ibid. c. 6. inquit; Illi quia
voluerunt, crediderunt, illi quia noluerunt, non cre-
diderunt. Similia habentur c. 8. & ibidem c. 31.
Hoc quisque in potestate habere dicitur, quod se vult,
fuit, non vult non facit. Ex quo inferius con-
cludit, esse etiam fidem in nostra potestate, li-
beris per gratiam detur; Ergo illa non est
prædeterminativa: quia non relinquit velle &
nolle: Unde inferius subdit, cum ergo fides in
potestate sit, quoniam cum vult quisque credit,
& cum credit volens credit.

In Expositione quarundam propositionum
siccat: Cujus enim miseretur, facit eum bonum opé-
rari, & quem obdurat, relinquit eum ut mala opere-
tur &c. Cum tamen homini non auferatur liberum
voluntatis arbitrium, sive ad credendum Deo, ut con-
sequatur nos misericordia sive ad impietatem, ut con-
sequatur nos ad supplicium. Ergo appetit
gratiam non prædeterminare ad unam non nisi par-
tem.

Lib. de duab. Anim. cap. 12. Illa anima quid-
cum faciunt, si natura, non voluntate faciunt, id est,
libero ad faciendum & non faciendum motu animi
tarent &c. peccato earum teneri non possumus. Ubi
inquit libertatem non determinari ad unum, &
intra est in sua potestate resistere, & propriā volun-
tate consentient, cur tanta bona in summo male?

Lib. 2. de Actis cum Felice cap. 4. Habet
quisque in voluntate, aut eligere qua bona sunt, &

est arbor bona, aut eligere qua mala, & est arbor
mala.

Libro 1. de Spiritu & Lit. c. 34. Visorum sa-
ctionibus agit Deus sive extrinsecus sive intrinsecus,
ubi nemo habet in potestate quid ei veniat in men-
tem, sed consentire vel dissentire propria voluntatis
est.

De Gratia & lib. arb. c. 2. Nemo ergo Deum
causetur in corde suo, sed sibi impunet (non præde-
terminationi) quisque cum peccat, neque cum ali-
quid secundum Deum operatur, alienet hoc à propriâ
voluntate. Non ergo alienandum hoc ad præ-
determinationem.

Lib. 3. Quæstionum q. 68. idem docet.

De Genesi contra Manich. cap. 3. Illud antem
lumen non irrationalium animalium oculus pasit,
sed pura corda &c. quod omnes homines possunt, si
velint, quia illud lumen omnem hominem illuminat.

Item Lib. cit. de Grat. & lib. arb. c. 5. Con-
vertimini ad me & convertar ad vos, unum horum
videtur esse nostræ voluntatis, id est, ut convertamur
ad Deum, alterum vero ipsius gratia, id est, ut etiam
ipse convertatur ad nos. Ibidem. Non ego autem
sed gratia Dei mecum, ac per hoc nec gratia Dei sola
(hoc est prædeterminatio) nec ipse solus, sed gratia
Dei cum illo.

Lib. 3. de Lib. arb. c. 18. Quaecunque est causa
voluntatis, si ei non potest resisti, sine peccato ei cedi-
tur. Et cap. 3. Non enim possum aliud sentire esse
in potestate nostra, nisi quid cum volumus, faci-
mus. Et infra: Non enim negare possumus habere
nos potestarem, nisi cum nobis quod volumus, de-
est &c. nec aliud quicquam in potestate nisi quod vo-
lentibus adest &c. non enim est nobis liberum, quod
in potestate non habemus. Lege etiam cap. 13. &
16. ubi dicit; Ex eo quod non accepit minus reus est,
ex eo vero quod non facit quod debet justè reus est, de-
bet autem si accepit & voluntatem liberam, & suffi-
cientissimam facultatem.

Habet emphasis comparatio, quam insti-
tuit disp. 2. contra Fortunatum. Si quis enim
verbi causâ ligaretur ab aliquo ceteris membris, &
de manu ejus falsum scriberetur sine ejus propriâ
voluntate, quero si hoc iudici pat fieret, possit hunc
hominem falsitatis crimen condemnare? & tamen
talis indubit in sensu diviso à vinculis liberè
operatur.

Disp. 2. contra Fortun. Lib. 1. allegatis lo-
cis de arbore bona & mala, inquit; Sed ut intel-
ligas istas duas arbores, sic esse à Domino positas,
ut ibi significaretur liberum arbitrium, non naturas
esse

R. P.
H. MŁOD
TOWSKI
Bm. de Z:
VI

esse istas arbores, sed voluntates nostras, ipse ait in Evang. aut facite arborem bonam, aut facite arborem malam. Quis est qui possit facere naturam? si ergo imperatum est nobis, ut faciamus arborem, aut bonam aut malam, nostrum est eligere quod velimus. Ergo non prædeterminamur, sed electio est penes nos.

Epist. 142. Propter liberum arbitrium proprium aliquantulum, & ex illo, non tamen nisi ex illo. Oppositi autem in prædeterminationem omniarejiciunt.

Lib. i. Retract. c. 22. Nisi quisquam voluntatem mutari operari non posset, quia in nostra potestate est positum. Inferius. Sed ea potestas nulla est nisi à Deo detur, & superioris cap. 10. verum est omnes homines omnino hoc posse, (supple converti) si velint, sed preparatur voluntas à Domino, prædeterminatione autem universaliter cum determinet ad unum, excludatque posse operari oppositum, hæc loca difficillimè salvat. Ibidem Lib. i. c. 1. ubi cum posuisset, quod neminem cogit natura sua ut peccet, subdit, quia tandem esse poterit ante voluntatem causa voluntatis; aut enim ipsa voluntas est, & à radice ista voluntatis non redditur, aut non est voluntas & peccatum nullum habet. Et tamen per aliquos Thomistas ante voluntatem est causa voluntatis prædeterminatione ad materiale peccati.

Enchiridii ad Laur. cap. 107. Sic ergo factus est homo rectus, ut & manere in earectitudine posset, non sine adjutorio divino, & suo fieri perversus arbitrio. Cum tamen per prædeterminationes non fiat perversus nisi abscessu prædeterminationis.

De Fide ad Petrum loquens de Angelo malo, titulo margin. Angeli: Initium, inquit, suadaminationis in ipsa aversione voluntatis inventum.

Eruditionis causa adfero ea breviter, quæ partim ex S. Thom. partim ex Aug. adferunt Perez de Provid. d. ult. quale est illud n. 29. Omnis gratia de se efficax est motio illa quæ voluntas moyetur à Deo efficaciter ad agendum liberè, tanquam à principio exteriori: Sed hæc motio non est prædeterminatione; non enim nobis libera, motio autem est libera, ut loquitur S. Thom. i. p. q. 105. a. 4. i. 2. q. 10. a. 4. in 2. dist. 25. q. 21. a. 1. ad 3. q. 3. de potentia a. 7. ad 13. Item, Gratia efficax est inclinatio, quæ Deus inclinat corda hominum; at hæc inclinatio non est prædeterminatione physica; quia hæc inclinatio, ut docet S. Thom. i. p. q. 111. a. 2. & ibid. q. 105. a. 4. est ipsum velle; Prædeterminatione autem non est ipsum velle: quod innuit S. Aug. in Psal. 118. Concione 11. Quid est inclinatum cor ad aliquid habere? nisi hoc velle. Item, Inceptio bonorum operum, & salutarium, est gratia efficax; sed hæc inceptio involvit nostrum consensum; quem non involvit prædeterminatione: Assumptum docet Aug. i. 2. de bono persev. c. 14. Tum, quia donum, quo discernimur, non est prædeterminatione, cum gratia efficax sit quo di-

scernimur. Assumptum prob. quia quo discernimur debet nobis esse voluntarium, & liberum, ut habetur apud Aug. L. de spiritu & litera c. 34. & de prædestinatione SS. c. 5. & de Correptione & gratia c. 7. ubi dicit, nos discerni quatenus justificamur gratis; justificatio autem adulorum per Trid. perficitur voluntaria susceptione gratia. Tum, quia trahi est habere gratiam efficacem; sed prædeterminari non est trahi; nam ait S. Aug. l. de Corrept. & gratia c. 13. Corda, inquit, movit eosque voluntatibus eorum, quas ipse in illis operatus est, traxit, quod etiam habet Tract. 26. in Joan. Tum, quia gratia efficax constituitur ultimè per hoc, quod est dicere à Patre, ut docet Aug. l. 1. de prædest. SS. c. 8. verba recitat Perez n. 60. Sed dicere à Patre pertinet ad liberum arbitrium, quod non est prædeterminatione, ut expressè docet S. Thom. Lect. 6. in c. 6. Joannis.

Videtur ad hæc omnia respexisse Tridentinum s. f. 6. c. 4. ubi anathema dicitur iis, qui dixerint: Liberum hominis arbitrium non posse diffundire, si velit, quod etiam ante dixerat cap. 5. quippe qui illam abdicere potest; hoc est gratiam; loqui autem Trid. de gratia efficaci satis indicant verba, & intentio Trid. quod volebat se opponere Calvinismo, qui docet, nos ad bonum, & ad malum necessitari, cui doctrina non sè opposuisset, si non fuisset locutum de gratia efficaci; de hoc enim solo poterat esse difficultas.

Quando autem admisit Trid. gratiam quæ nos mouet & excitat, non est necesse ut illæ gratiae sint distinctæ ex vi hujus phraseos; sicutidem est in Concionatore dicere, pollet talento ad movendos, & excitandos effectus: quamquam bene excitatio illa potest tribui subitanè illustrationibus, & affectionibus, quæ sunt in nobis sine nobis; ratio autem moventis potest tribui auxilio elevanti potentiam ad supernaturaliter operandum, quæ sic præventa, non est restituta; sed nego quod id habeat exprædeterminatione.

Punctum Difficultatis 2.

Proponitur Auctoritas S. Scripturae.

TERTIA Auctoritas est S. Scripturæ. Accipimus non nisi unicam, quæ habetur Luc. 10. v. 13. *Ve tibi Corozaim, ve tibi Berhsaida, quia si in Tyro, & Sidone factæ & fuisse virtutes, quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio & cinere &c.*

Ex quo loco sic arguitur. Pœnitentia Tyriorum & Sidoniorum conditionata non est prævisa vi decreti prædeterminationi secutura, ergo prædeterminatione decretum non est medium necessarium cognoscendi infallibiliter futuros liberos sub conditione effectus; Ergo neque absolutos. Ant. prob. quia si prævisset

fuerit secuta ex vi decreti prædeterminativi, evacuasset Corozaitæ totam illam exprobationem; dicentes enim se non mereri reprehensionem, quia non habuerunt prædeterminationem, sine qua impossibilis est poenitentia.

R E S P O N D E T 1. Alvarez d. 7. n. 23. quod illa conversio sit prævisa non ex solis miraculis, sed etiam ex auxilio efficaci; oppositum enim est Pelagianismus, consequenter veritas illius conditionatis supponit decretum: quod probat ex Aug. I. de bono pers. c. 10. & 14. additque interpari Judæos, quia majora impedimenta praefiterunt gratia præ Tyrri, perdito enim Israeli ex illo.

C O N T R A 1. Concedo poenitentiam illam prævisam fuisse post aliquod decretum, sed accommodatum libertati; unde autem de hoc quod fuerit prævisa post decretum prædeterminans? Augustini cit. Autem non plus vult, quam quod conversio nostra v. g. ultimò referatur in voluntatem Dei, non quidem prædeterminantem, sed feliciter potius auxilia efficacia, & si querant reprobri, quare pro illis non idelerit? Respondebit Deus, quia volui.

C O N T R A 2. Quia illud quod adfert de impedimentis non convincit; quare enim, vel erant in suo ordine prædeterminati ad ponendum majora impedimenta, vel non erant prædeterminati? Sinon erant prædeterminati, ergo aliquis effectus liber potest poni sine ulla prædeterminatione, quod est contra oppositos: Si autem erant prædeterminati, ergo quod non habuerint prædeterminationem ad bonum, referendum est ad habitam prædeterminationem de impedimento, à quo impedimento excusat, & prædeterminasti nos, non poterat aliter fieri; ad quod impedimentum etiam materialiter sumptum, si prædeterminales Tyrrios & que non sufficiunt conversi.

C O N T R A 3. Quia haec responsio non accipit scripturam ut sonat; neque enim Scriptura loquitur de positione impedimentorum, sed ne-gatione conversionis.

R E S P O N D E T 2. Gonzalez apud Fass. cit. 2.21. retorquendo arg. cō quod etiam in nostra sententia, respondere potuissent Judæi, quod si eis dedisset vocationem congruam, pœnitentiam egissent, sicut & Tyrri.

C O N T R A 1. quia illa excusatio vel procedere pro statu conditionato, vel pro absoluto? Siquo statu conditionato, nihil valuerit excusatio, quia illis respondisset Christus in nostris principiis, pro statu conditionato antecedenter collata gratia non est efficax antecedenter, & quod pro illo statu non sit efficax vos fecistis; pro statu autem absoluto adhuc exprobatio nem Christi D. non evacuarent illa excusatio ne, quia illis respondisset Christus D. Haec gratia poterat esse congrua, quod non sit, vos feci-

stis? fuisse enim Tyrri congrua; consequenter pro utroque statu stetisset accusatio Christi D. non evacuata illa excusatione. In aliis etiam principiis quæ suprà tetigimus non stetisset illa excusatio; quia respondisset Christus D. Gratia, quam aliis dedi efficacem, non est talis, ut sit omnino necessaria ad operandum, ut sine illa operari non potueritis, dedialiam, quare ei non estis cooperati?

C O N T R A 2. Quia non in hoc reprehenduntur Judæi, quod respectu illorum non viderit Deus ullam gratiam, cum qua converterentur; nec ideo laudantur Tyrri, quod respectu illorum conversionis non viderit Deus gratias efficaces; sed in hoc laudantur Tyrri, & vituperantur Judæi, quod respectu horum miraculorum, harum circumstantiarum, horum auxiliorum, convertendi fuisse Tyrri, & non sunt conversi Judæi; non recurrendo ad omnes omnino formalitates auxilii.

C O N T R A 3. Quia in communibus nostrorum principiis negatio conversionis potest ultimò referri in aliquid pendens à voluntate creata, adeoque vituperari poterant justè Judæi; dicaret enim Christus Judæis, quare excusatis negationem conversionis? Respondent, quia non dedisti nobis gratiam, quam prævidisti fore efficacem; urget Christus D. non dedi gratiam, verum est, quam prævidi fore efficacem, sed ego non feci illam ne foret efficax, quia illius efficacia desumitur à consensu vestro conditionato; Atque ita tota series interrogacionum ultimò desineret in culpando voluntatem creatam in sententia autem Thomistica desinere, in aliquo pendente merè à Deo, & quidem talis sine quo non possumus operari.

Neque valet si dicas, cum codem. Non portere auxilia esse æqualia, ut formari possit legitima exprobatio, cō quod in die judicii exprobanda sit reprobis obedientia Christi D. usque ad mortem; cū tamen Christus D. majora auxilia habuerit: non inquam valet, si id dicas, quia licet concedatur, non debere esse æqualia auxilia in omnibus, ut formetur exprobatio contra vituperabiles; saltem tamen debet esse æqualitas in hoc prædicato, quod potuerint etiam vituperati operari bene, & tamen sine prædeterminatione nemo potest operari bene.

R E S P O N D E T 3. Joannes à S. Thom. & dicit Apostolum simile sibi argumentum propo-situs ad Rom. 9. cū enim dixisset, ergo cuius vult, misceretur, & quem vult, indurat, subdit, dixis itaque mibi, quid adhuc queritur? subintellige, quid conqueritur Deus, quod non convertamus? responderet, volunt ut enim ejus quis resistet? ubi non conversionem referret Apostolus non in nostram resistentiam, sed in Dei judicia; O homo, tu quis es, qui respondeas Deo. In qua judicia negatione conver-

O 2
sionis

R. P.
H. MŁOD
S. NOWSKI
Rom. Act. Z:
D. VI

sionis refert etiam Prosper I. r. de vocatione Gentium c. 25. & in responsione ad excerpta Genuenium dub. 8. Item Aug. toto lib. de Cor. rept. & Gratia, & libro de Bono perseverantiae c. 14. ubi loquens in predicto loco de Tyriis, ait; *Nec illis (supple Tyriis) profuit, quod poterant credere, quia prædestinati non erant, nec istis obfusset, quod non poterant credere, si prædestinati essent.* Et inferius; *Audient hec & faciunt, quibus datum est, non autem faciunt sive audiant, sive non audiant, quibus non datum est.*

CONTRA est. Et Paulum & Prosperum & Aug. recurrere ad Dei voluntatem, & judicia, non quidem prædeterminantia, sed selectiva auxiliorum, quæ etiam reprobis si fuissent selecta, non fuissent reprobati; cum tamen selectio plenè ad Deum spectaret; unde etiam innostrâ sententia dicimus; *O homo tu quis es, qui respondeas Deo?*

Punctum Difficultatis 3.

Argumenta à Ratione,

PRIMUM ARGUMENTUM est. Quia si potest natura prædeterminatio Thomistica, tollitur omnis ratio auxilii non nisi sufficientis: quem medium terminum dicit Suarez frequenter esse inculcandum; eum autem ita sibi proponit Joannes à S. Thom. q. 19. d. 5. a. 6. n. 56. quia si ex sua natura antecedenter ad nostrum consensum datur efficacia, ideo datur, quia requiritur ad hoc, ut voluntas de facto operetur; & quia sine illa non est potentia applicata, & determinata ut eliciat actum: Ergo si Deus deneget illi auxilium efficax, negat aliquid requisitum ad operandum; & sine quo non potest operari actu potentia, & sic non habet sufficientis auxilium, sine illo, ad operandum. Qui ipse medius terminus sic aliter proponitur. Si positá prædeterminatione adhuc daretur ad oppositum gratia sufficientis, sequitur verificari duas modales oppositissimas, & quidem adhuc in materia necessaria, nam vera esset hæc: Impossibile est operari sine prædeterminatione, eamque probant argumenta Thomistica; & tamen verificabitur etiam hæc altera: Possibile est hominem operari sine prædeterminatione: quia seclusa prædeterminatione haberet gratiam sufficientem quispam cum quæ posset operari, consequenter possibile esset impossibile, quod absurdum est.

RESPONDEAT 1. Joannes à S. Thom. Si ista efficacia, & applicatio antecedens, quando ponitur prædeterminatio, deficeret in totum, & suspenderetur à Deo, sine dubio aliquid necessarium deficeret ad operandum; ceterum si deficeret efficacia pro ista operatione, detur tamen pro alia, non debet quidquam ad operandum;

Cum enim voluntas nostra non sit potentia determinata ad unum, natura ejus non postulat, ut sibi detur semper determinatus concursus. Adit postea n. 59. quod licet applicatio ad actum sit prior ipso actu prioritate causalitatis & naturæ; non tamen denegatur applicatio ad oppositum actu ratione ipsiusmet applicationis, sed ratione actus ex illa consecuti, &c. Denique n. 61. docet, quando prima culpa committitur, licet denegatio auxillii, ne committatur peccatum, non supponat priorem culpam, quæ præcedat, sed solum comitur; tamen in aliquo genere cause saltem materialis præcedit, quod sufficit, ut dicatur homo impedimentum voluntarium ponere, ne sibi detur auxilium efficacis.

CONTRA est. Tum, quia non appetet, quomodo hæc consequenter dicantur, & quomodo data efficacia, & applicatione ad unum v. g. ad consensum detur efficacia, & applicatio stans in prædeterminatione, pro alia operatione, v. g. pro assensu & dissentu. Item, quomodo detur illa efficax applicatio, si ponitur impedimentum voluntarium concomitans ne detur. Quod si dicat dari illam applicationem ad aliam operationem omnino disparatam, non ostendit, quomodo data prædeterminatione ad assensum, detur auxilium sufficientis ad dissensum. Tum, quia non attendit hæc responsio ad punctum principale; concedo quod voluntas de se sit indeterminata ad unum; concedo item interim illam prioritatem, qualem sibi fingit Joan. à S. Thom. redit tamen Dilemma, voluntati indeterminata ad unum, & in qua impedimenta in genere cause materialis præcedunt negacionem prædeterminationis, quæro, vel est necessarium prærequisitum ad agendum prædeterminatione, vel non? Sinon; contravenitur Thomistis; Si est necessarium prærequisitum, ergo carens prædeterminatione caret necessario prærequisito, adeoq; non habet sufficientiam, ut possit agere; ad eum modum, quo quia occlus est necessarius ad videndum etiam positæ potentia visivæ, & concursu in actu primo, quantum est ex parte Dei præparato, si desit ipsum organum, non habetur sufficientia ad videndum. Tum, quia si ad nullam aliam etiam operationem daretur auxilium efficax, hoc ipso non daretur gratia sufficientis, ut assumit respondens; Ergo cum data prædeterminatione ad assensum, non detur auxilium efficax ad dissensum, hoc ipsis non dabatur gratia sufficientis ad dissensum. Nec obest, quod voluntas aliud velit; quia hoc ipsum quod aliud velit, habetur ex prædeterminatione.

RESPONDEAT 2. Gratiam sufficientem dari, ut homo possit facere oppositum, sed non dari, ut sit sufficientis ad ipsum operari.

CONTRA est. Tum, quia hoc ipsum expli-

dens ac
confici
quia no
dum v.
princip
nunca
cause p
confici
causa p
bile eff
seruum
natur p
fæz folia
tæpote
etia
um sit
in non
europæ
operan
secund
RES
fate ha
buit fut
Co
quome
danda?
tale eff
inde ac
tione,
ad offi
ficiata
get, n
Grat.
Se o
prædet
rare e
mission
malos s
plum p
79.
moralis
plum p
multas
gi si a
motio
quam
tans;
potest;
Deo a
rare e
Tum,
allam
malum
minat
dum Ea
litiam
te ad
under
tutor
operat

dens ad oppositum, si prædeterminatio est necessarium requisitum ad operationem? Tum, quia non posita prædeterminatione ad consensum v. g. est impossibile habere completum principium ad operandum consensum; hæc enim prædeterminatio est requisitum ex parte cause primæ, est sublativum indifferentiæ, est constitutivum in ratione agentis, quod non sit causa prima, &c. sine quibus omnibus impossibile est haberi completum principium ad consensum sed posita sola gratia sufficienti non potuit prædeterminatio ad consensum; Ergo posita sola gratia sufficienti non habetur completa potentia ad operandum; Ergo neque sufficiencia. Tum, quia implicat ut aliquid auxiliari sufficiens, ut cum illo homo possit operari non tamen sit sufficiens, ut cum illo homo adioperatur, quia implicat esse in actu primo ad operandum, & non per ordinem ad posse actus secundi.

R E S P O N D E T U R 3. Esse in hominis potestate habere gratiam efficacem, postquam habuit sufficientem.

C O N T R A est. Quia de hoc ipso queritur, quomodo dari possit gratia sufficiens efficaciam illiusque sufficientia salvari? si impossibile est operari, sine prædeterminatione. Deinde ad hoc ipsum vel indiget prædeterminatione, vel non indiget? Si indiget, respondetur ad difficultatem de prædeterminatione per difficultatem de prædeterminatione; Sinon indiget, nec ad alia indigebit, vide Suar. lib. 5. de Grat. cap. 10. n. 25.

S E C U N D U M A R G U M E N T U M est. Si Deus prædeterminaret ad actus bonos, prædeterminaret etiam ad malos, propter paritatem rationis non potest autem prædeterminare ad actus malos; quia alias esset auctor peccati: quod ipsum prob. Tum, quia ut ait Fassolus q. 14. n. 79. Si Deus decerneret præmoveare solùm moraliter, rogando, consulendo, præcipiendo ipsam positivam entitatem actus, esset per Thomam causâ indirecta malitia; Ergo multò magis si ad illam determinet: moralis enim præmotio, multò minorem habet connexionem, quam habeat decretum physicè prædeterminans; illinim priori in sensu composito resistit potest, & de facto resistitur, dū contravenimus Deo alicenti, & hortantia ad actus bonos; non potest autem resisti decreto prædeterminanti. Tum, quia voluntas concurrit ad malitiam, non illam directè intendendo, sed eliciendo actum malum per solam cooperationem cum determinatione, quam à Deo recipit, sine proprio auctore. Ergo cito Deus non intendat formalem malitiam, tamen non solùm cooperando immediata ad actum malum, sed etiam ex se liberè ad eundem prædeterminando, debet dici potiori ratione causa malitiae; multò enim minus est cooperatio propter prædeterminationem, à se ipso

liberè factam, quam cooperari propter prædeterminationem ab alio, sine ejus libero concurso, factam; immo eo casu non peccaret creatura, sed solus Deus; quia tunc non per voluntatem, sed per Deum staret, ne produceretur actus: quod ipsum sic ulterius illustrat Fassolus, quando duæ causæ concurrere debent ad aliquem effectum, negatio effectus censetur solùm ab illa causa proficii, quæ non confert id quod potest, & necessarium est, ad causandum illum effectum; quando autem aliquis prædeterminatus ad malum, non causat rectioninem in actu, ex eo solùm non causat, quia illum Deus non prædeterminavit ad bonum, sine qua prædeterminatione non potest agere. Ergo quod non agat, in Deum referri deberet.

Cæterum Verdu Relectione contra scientiam medium par. 2. concl. 13. appellat hanc prædeterminationem ad actus malos impium & blasphemum quid. Negant etiam prædeterminationem ad actus malos, Gonz. I. p. d. 59. S. 2. n. 13. Nazarius, &c. alii

R E S P O N D E T U R 1. Deum prædeterminare ad materiale peccati.

C O N T R A est. Tum, quia argumenta Fassoli hoc ipsum impugnat. Tum, quia si Deus prædeterminaret Mathematicum ad ducendas sic tres lineas, ut coeant in angulis, hoc ipso determinaretur ille, ad ponendas annexas negationes, & ad formale trianguli; Ergo idem dicendum in præsenti. Tum, quia quam plurimi sunt, qui non aliter peccant, quam quia volunt hanc materiale & entitativè delectationem, cum advertentia, ad quam Deus determinat, quid ergo minus habet Deus, quam creatura ne peccet? Tum, quia si Deus ad hoc determinaret, quod prohibet, esset auctor peccati, Deus autem prohibet ipsum etiam materiale delectationis v. g. cum advertentia: & sicut dicemus homini materiale delectationis appetenti, vis aliquid cum quo ipsum formale peccati inevitabiliter est connexum, adeoque peccas, cur non idem Deo dici poterit?

R E S P O N D E T 2. Joan. à S. Thom. q. 19. d. 5. n. 66. dicitque hoc argumentum fuisse objectum Augusti, quod secundum sua principia sequeretur, Deum esse auctorem peccati, dicitq; Deum nec per accidens esse causam malitiae, licet sit causa totius entitatis, causa inquam totius entitatis, propter hanc demonstrationem; Omnia quæ quoquo modo sunt & habent esse reale, à Deo sunt; Sed entitas actus peccati, est aliquid esse reale, existens in rerum natura. Ergo à Deo est. Consequentia est in Darii. Minor patet: Major de fide. Dicere autem, quod entitas habens annexum defectum, sit tantum permisla, est verbis ludere, cùm permissione sit pura negatio, quæ non potest dare esse reale, quale habet illa entitas peccati. Ad punctum autem difficultatis ita dicit, quod

O 3 cùm

R. P.
H. MŁOD
KOWSKI
Tom. I. et Z.
VI

cum ad actum liberum requiratur motio moralis, & physicus influxus, bonam actionem utroque modo incipit Deus, in malis autem actibus haec moralis motio non potest esse immediate à Deo; quia defectuosa est, unde incipit à causa deficiente, vel Diabolo, vel homine, vel inadvertentiā: & supposita hac motione moralis, tum primum incipit influxus Dei, in id, quod entitatis est, in illo actu; quia Deus sub ratione Entis, non sub ratione deficientis concurredit ad omnia, utpote nusquam deficiens, sed semper Ens.

CONTRA est. Tum quia Semi-Pelag. dicebant quidem per Aug. Deum fieri auctorem peccati, sed immittere, quia ex hac Majori, Gratia etiam ad initium salutis est necessaria, inferebant, ergo si ponatur peccatum, referri id debet in Deum non ponentem initium salutis; nos autem id utremus non ex hoc principio in sententia Thomist. sed quia determinat Deus ad actionem peccaminofam, sine qua determinatione, non fuisset posita actio peccaminofa, & illa positā, inevitabiliter sequitur. Tum, quia concedo Deum concurrere ad actiones peccaminosas; sed difficultas est, An concurredit prædeterminando antecedenter; quod enim concurredit ad peccatum, tenetur ex conditione causae primae: nam concurrens potest dicere: Abuteris meo concursu, salvareque totam suam sanctitatem; prædeterminans autem Deus, non potest dicere: Abuteris mea prædeterminatione, cùm sit posit intentione ponendi actus. Tum, quia ipsa propositione objecti defectuosa non est primum quod movet, sed potius prædeterminatio ad ipsam propositionem defectuosam. Tum, quia ea quæ dicit, quod Deus non concurredit tanquam causa defectiva non convincunt; nam ad ostendendum Deum non peccare, non debet assumi, quia non est causa defectiva; dicam enim Deum posse mentiri, nec tamen peccaturum, quia ille non est causa defectiva; immo sequitur & non peccaturum, quia non est causa defectiva, & peccaturum, quia plus facit, quam Dæmon suadens peccatum: nec ostendetur ratio, cur hoc ipso decreto prædeterminativo non deificatur causa indeficiens ad conditionem causæ deficienteis. Insuper, quaro, An sit aliquid, quod si Deus ficeret, colligeretur non solum esse causa efficiens, sed & deficiens? dicamque hoc totum haberi, si prædeterminat Deus ad materiale peccati.

RESPONDET 3. Idem Retorq. in nos difficultatem. Sententia cuius principium est illud, ad quod reducuntur omnes errores Pelagi, & Calvini est vicina utrique, nostra autem est talis; quod ipsum prob. Principium in quo fundatur nostra sententia est hoc, voluntas Dei efficax movens antecedenter, & libertas creatrix, non possunt simul stare, sub hoc autem prin-

cipio subsumit Pelag. sed stare debet hominum libertas, ergo non datur voluntas Dei efficax, &c. Calvinus est contra subsumit, sed datur voluntas Dei antecedenter efficax, ergo non datur libertas.

CONTRA est. Quia non est hoc accedere ad errorem tenere principium sub quo subsumitur error, nam Catholici, Arriani, Sabelliani tenemus hoc principium, Deus est unus; inferimusque Trinitatem non esse tres Deos; Arriani inferunt esse non nisi unam personam, & si sunt tres, esse tres Deos; Sabelliani inferunt, esse tria nomina distincta; nec tamen per hoc Ecclesia Catholica est vicina errori; sic nec Nos erimus vicini. Tum, quia illa Majoris ut sonat, accipiatur, non admittitur a nobis; nam admittimus voluntatem Dei efficacem prædeterminem consensum absolutum salvā libertate; quod si illuc agatur de efficaciā auferente posse oppositi, hanc negamus; sed in hoc non possumus convinci erroris.

Neque valet si DICAS cum Alvarez, sacerdos in peccato mortali consecrans ponit malam actionem, & mortalem; quamvis ex objecto sit bona, ad quam tamen Deus efficaci decreto movet sacerdotem; Ergo idem dicendum de materiali peccati.

RESPONDEtur enim. Sicut negatur, à Nobis prædeterminatio physica universaliter, ita negatur in ordine ad consecrationem. Sed prædefinitus Deus ad tales actum? Si duplex sit volitio, una consecrandi, & alia volitio peccati, poterit Deus priorem prædefinire; Si autem sit eadem, non prædefinietur: est enim actio vitiata.

DIFFICULTAS II.

*De Argumentis Thomisticis
Theologicis.*

ALIA erunt ab Auctoritate, alia magis à ratione. Sit

Punctum Difficultatis 1.

Respondetur ad varias Auctoritates.

Eadem methodo quā superius, proponemus Auctoritates, & in primis sint;

Auctoritates S. Thomæ.

PRIMA AUCTORITAS est ex 1. p. q. 14. a. 13. quam proponit Alv. l. 2. d. 10. Deus non tantum cognoscit futura contingentia, ut sunt in seipsis, sed etiam ut sunt in suis causis, subdit Alvarez, scilicet determinatis.

RESPONDEtur. Illud ly determinatis non haberi in S. Thom. sed ejus contradictorium; nam dicit contingens in sua causa non esse

de determinatum ad unum. Verba S. Thomae sic habent: *Alio modo potest considerari contingens, ut est in sua causa, & sic consideratur ut futurum, & ut contingens, nondum determinatum ad unum.* Quando autem ibid. q. 19. a. 3. ad 5. Videtur pro determinatione stare, illo loco non plus vult, quam quod Deus omne, quod illi necessarium est ad agendum, a seipso habeat; causa autem contingens, debet determinari ab aliquo exteriori ad effectum, hoc est ab illuminatione, affectione, &c.

Ad locum ibid. ex a. 8. facilis etiam est responsio, quod contingens effectus, habeat suam contingentiam ex Deo, preparante scilicet causas contingentes, & conservante, quas absolute impedit potuisse necessitareque. Ibi enim querit S. Thom. ut patet ex titulo, An voluntas Dei necessitatem rebus volitis imponat, ostendique posse imponere, quo etiam modo solvi debet Auctor. ex q. 22. a. 4. & ex Met. vel super Peripherias, quae loca adducit Joannes a S. Thom. q. 19. d. 4. Quando autem S. Thom. atq. 8. cit. ad 3. admittit aliquam necessitatem antecedentem, quae non destruat libertatem, admittit antecedentem duratione, non suppositione, decretum enim quocunque, formabile à Deo salvâ libertate, antecedit tempore; quia ab aeterno factum, adeoque duratione antecedit; Sed non antecedit suppositione, quasi ante suppositionem confessus, præcedendo sua voluntate, determinante ad unum, cum, ut inquit in corpore S. Thom. *contingentibus astant contingentia causas, & in sed contra similia haberet.* Ad locum ex q. 82. a. 1. ad 1. ubi ait S. Thom. *Necessitas naturalis non auferit libertatem voluntatis.* Respondet docuisse S. Thom. quod salva libertate potentiae ipsius, possit adhuc potentia agere aliquos actus necessarios, ut amando bonum in communi. Quando autem q. 105. a. 1. ad 3. oppositum videtur sentire, non plus vult, quam ipsam determinationem, quae determinant causas secundæ, esse à Deo, ratione scilicet virium collatarum à Deo, ratione primorum motuum immisorum, quod etiam intuitib[us] ibidem a. 4. ad 2. q. autem 116. a. 1. in corpore, id solum docet, quod ea quae nobis per accidens facta videntur, facta sint Deo sciente & ordinante, cuius providentiam nihil effugit, sed neq[ue] quod hanc Deo omnia predeterminante. Rationes explicandi ita S. Thomam sumuntur ex iis, quae allata in Probationibus, & cropposis locis S. Thomae præcitatiss.

SE CUND A AUCTORITAS est ex 1. 2. q. 1. a. 4. Sed illo loco hoc ipsum docet, quod docuit 1. p. 116. a. 3. in corpore factum secundum considerationem secundarum causarum mobile est, sed secundum quod subest divine providentiae immobilitatem fortitur, non quidem absolute necessitatis, sed conditionis, secundum quod dicimus hanc conditionem esse veram; si Deus præcivit, hoc futu-

rumerit; ubi ut vides fatum dicit pendere in efficacia à suppositione effectus, sicut & ipsa scientia, procedit ex illa suppositione. Ibid. autem q. 9. a. 6. ad 3. ubi se remittit ad q. 109. a. 2. ad 1. hoc solum vult, quod ne detur processus in infinitum in deliberationibus, ut incipient, movere nos Deum motione suâ. Unde etiam inferius q. 10. a. 4. in corpore, docet voluntatem ita moveri à Deo, quod illam non ex necessitate ad unum determinet.

3. AUCTORITAS est ex 2. 2. q. 24. a. 2. in corpore, ubi agnoscit S. Doctor impossibile esse, ut aliquis efficaciter motus ad aetum charitatis, charitatem amittat: *Quam impossibilitatem, nos etiam admittimus; sed non ratione prædeterminationis, sed selectionis auxiliorum, quae sunt habitura effectum; & si sunt habitura, falsum est, quod sint non habitura effectum.*

Ex eadem p. 2. 2. q. 17. a. 6. ad 2. quem locum ita recitat Alv. l. 2. d. 10. quod Deus dupliciter intueatur effectus contingentes, & futuros: Uno modo ut sunt in seipsis praesentes in aeternitate, alio modo ut sunt in suis causis determinatis.

RESPONDE TUR, haec verba non haberi in S. Thom., sed eis contradictoria; verba S. Thomas sunt: *Et quamvis contingentia futura, prout sunt in seipsis, sunt determinata ad unum, tamen prout sunt in suis causis, non sunt determinata, quia possint aliter evenire.*

4. AUCTORITAS. De veritate q. 22. a. 8. in corpore. Sed illic non plus vult, quam quod Deus conferat, & compleat potentiam, auxiliis agendi. Ibidem autem q. 24. a. 14. hoc ipsum repetit. Deum scilicet determinare per immisionem cognitionum & indeliberatarum voluntionum.

5. AUCTORIT. ex lib. de Potentia q. 3. a. 7. ad 7. Sed illo loco non plus vult, quam quod sine concursu causæ primæ proportionato, non possit poni operatio creata, sicut sine motu artificis, non movet seipsum instrumentum, quæ determinatio in agentibus liberis ordinariè fit per immisionem motuum primò primorum. Unde ulterius docet, quod operatio Dei præcedat operationem creaturæ, non quidem prædeterminando, ut volunt Thomistæ; sed dando vires, quarum collatio, antecedit operationem, & simul à solo Deo pendet.

Quæ autem adferuntur ex Lib. 1. contra gent. c. 66. non plus volunt, quam quod futura necessaria, habeant in causa determinationem. Cap. autem 68. admittit influentiam causæ primæ in voluntatem ratione auxiliorum, non vero ratione prædeterminationis.

Per hoc tamen non negamus illud, quod docuit S. Thom. 1. p. q. 23. a. 6. ad 3. quod scilicet Deus in sensu diviso potuerit non prædestinare, & quod prædestinatio non tollat libertatem: Certè enim licet aliquid in sensu composito

R. P.
H. MŁOD
anowskij
Tom. I. et Z.
D. VI

non possit non esse, si illa suppositio procedat secundum exercitium nostræ libertatis, quod supposito, quod sit, non potest non esse, non afferat libertatem; auferet autem, si illud non potest non esse aliunde oriatur.

Auctoritates S. Augustini.

REdigo explicationes illarum ad certa principia, methodi & brevitatis causā.

I. PRINCIPIUM est. Quod in multis locis, ubi agit de infallibilitate gratiae, agit de infallibilitate ex suppositione consequenti, de infallibilitate excludente negationem se-
cundum effectus; non autem excludente negationem potentiae ad oppositum, de infallibilitate non prædeterminante, sed se-
ligente auxilium efficax præ deefficaci. Un-
de

Concedimus cum Aug. l. de corr. & grat. c.
14. quod Deus magis habeat voluntates homi-
num in potestate sua, quam ipsi illas, & quia de
hominum voluntatibus, quod vult cum vult, fa-
cit; sed nego id fieri ratione prædeterminatio-
nis, sed ratione immediata præfatorum; non
enim creatura sibi felicit auxilia, sed Deus illi.

Concedimus item cum S. August. Ench. ad Laur. c. 95. quod voluntas hominis non impedit ne fiat, quod vult omnipotens, sed non ratione prædeterminationis, sed ratione selectionis auxiliorum, prædefinitionum, &c.

Concedimus item cum S. Doctore gratiam efficacem à nullo corde respui; supposito enim, quod sit operatura, non potest non operari, daturque ut auferat cor lapideum, ut ait Aug. l. de prædest. SS. c. 3. & lib. de gratia & lib. arb. c. 16. Deum facere ut faciamus præbendo vires efficacissimas; sed efficacitate non destruente posse oppositi, efficacitate ratione selectionis. Quando autem ibidem cap. 19. ait: *Non quia credimus, sed ut credamus, vocamur;* refutat Semi-Pelagianismum, qui initium fidei in nobis ponebat, quanquam hic locus spectat ad principium secundum. state promissile, quasi deberet præcedere fides naturalis, sed de sua prædestinationis potestate. Ad quod etiam respexit l. de corrept. & gratia c. 8. Quod scilicet voluntas humana non libertate consequatur gratiam, sed gratia libertatem. Et lib. i. contra duas epist. Pelagi c. 19. dum ait; *Facere gratiam ut ex voluntibus volentes fiant, nec praesupponere volitionem (supple naturalem) vel antecedentem ipsam collationem gratiae.* Ex quo etiam principio explicari debet Auct. Arauficani Concilii, quod anathematizat eos, qui docent, voluntatem nostram exspectari, ut a peccato purgerur.

Concedimus item cum Aug. ad Simp. l. i.
q. 2. quod effectus misericordiae Dei, non sit in
hominis potestate, hoc est selectio ipsa auxilii
congrui, illoque collato, non est jam in hominis
potestate ex suppositione consequentia non con-
sentire. Quando autem inferius videtur ad-
mittere gratiam, cum qua homo operari non
possit, dum agit: *Ad alios autem quidem vocatio*
pervenit, sed quia talis fuit, quia moveri non pos-
sent. &c. vocati quidem dici possunt, sed non electi.
Hic locus non potest accipi, ut sonat: *Quia ex*
aliis locis Aug. colligitur, quod si homo non
*potest tunc consentire, ergo tentationi, ut ali-*bo loquitur Aug. fine peccato cedit. Ly ergo il-*
lud Non potest, debet accipi liberalius, pro non
faciet, ad eum modum quo dicimus, non potest
*venire, hoc est, non veniet. Aut Ly Non potest**

sumi debet moraliter, hoc est, difficulter, & ex-
grè potest.

Concedimus item cum Aug. I. de gratia & lib. arb. c. 16. nos velle cum volumus, sed ille facit ut velimus; & ratione selectionis auxilii infallibiliter operaturi, & ratione ipsius entitatis auxilii, completantis nos, ut operemur.

2. PRINCIPUM est. Deum in collatione non respicere consensum nostrum antecedentem naturalem, Deum item non habere pro motivo, quod huic det gratiam efficacem, quia prævidit illum sub conditione consenfurum, sed pro motivo talis gratia dandæ, habet infinitam suam misericordiam &c. Et quia est in manu Dei collatio auxilii efficacis, censemus non dari voluntatem talem, quæ eludat omnia Dei auxilia, ut cum nullo operetur; sic accipimus locum Aug. lib. de gratia & lib. arb. quem reci-

Capit. Reg. lib. de gratia et lib. abo. quem recitat Nazarius, quæst. 22. art. 4. *Agit Omnipotens in cordibus hominum etiam motum voluntatis eorum, ut per eos agat, quod per eos agere ipse voluerit: Quomodo autem inclinabit, quo ipse voluerit? Si non potest voluntates inclinare, nisi prius illæ volituruæ sint. Eodem etiam modo accipimus locum de præd. SS. c. 16. ubi dicit: Ideo aliquem credere, quia vocatur secundum propositum, non vero vocari, quia credit.* Accipimus item locum eodem sensu ex lib. de præd. SS. c. 10. quando Deus promisit fidem semini Abrahæ, non de nostræ voluntatis potestate promissile, quasi deberet præcedere fides naturalis, sed de sua prædestinationis potestate. Ad quod etiam respexit l. de corrept. & gratia c. 8. Quod scilicet voluntas humana non libertate consequatur gratiam, sed gratia libertatem. Et lib. i. contra duas epist. Pelagi c. 19. dum ait: *Facere gratiam ut ex voluntibus volentes fieri, nec presupponere volitionem (supple naturalem) vel antecedentem ipsam collationem gratia.* Ex quo etiam principio explicari debet Auct. Arausicanii Concilii, quod anathematizat eos, qui docent, voluntatem nostram exspectari, ut à peccato purgetur.

3. PRINCIPIUM est, quod Deus auxiliis suis elevet potentiam, immisit illuminationibus, & affectionibus primis, nos excitet, & determinet, ut ex variate obiectorum, hoc potius occurat, quod postea liberè prosequamur; & ita sensit Aug. de gratia & lib. arbitrio c. 21. affrens etiam motum voluntatis Deo deberi.

4. PRINCIPUM est, quod saepe loca in quibus agit Aug. de agentibus necessariis accipiunt Thomistæ de agentibus liberis; & ita accipiunt illum locum l. 6. de gen. ad lit. c. 15. Dei voluntas, inquit, rerum necessitas est, ubi loquitur de effectibus necessariis: Tractat enim, cur Adactus in virili ætate fuerit creatus; & de morte Ezechiae, quæ omnia sunt necessaria.

5. PRINCIPUM est, quod etiam per nos rationem principalis habeat in effectu gratioſo ipsa

gratia, sed ista principalitas non stat in prædeterminatione, sed stat in primis in hoc, quod est consensus conditionatus, sive absolutus pro facultate à gratia tanquam principio pro sua parte, & agente & simul elevante potentiam, recurrunt etiam pro statu absoluto potest ad selectionem dictam. Ita debet accipi locus ex c. 3 de gestis Pelagii. Unde ex dato principio in supernaturalibus agimus potius quam agimus. Tum quia natura de se non est principium sufficiens supernaturalium, ergo non agit nisi acta seu aduta. Tum quia effectus sequitur supernaturalis, ergo sequitur vires aliunde acceptas, & similia. Quo etiam modo accipi debet Concil. Senense celebratum contra Lutherum 1528. ubi etiam principatus tribuitur gratia ad quod alludit locus ille Ench. cap. 32. non est volentes, neque currentis, sed Dei miseren-tes, ut totum Deo detur, qui hominis voluntatem bonam, & preparat adjuvandam & adjuvat preparatam.

RESTAT præter loca superiùs allata explicare duas auctoritates Aug. primam ex lib. de Cor. & Grat. c. 10. & 12. ubi tribuit nonnisi Angelis & primo homini perseverare, vel non perseverare fuisse relictum in illorum voluntate, textus sic habet: *Vt ergo &c. perseverare vel non perseverare in ejus relinqueretur arbitrio, tales vi- ni habebat ejus voluntas, &c. &c. Vt ei perseve- rendi committetur arbitrium, &c.* Nunc vero cum majoribus donis adjuvandare remansit infirmi- tate, eis non solùm dat adjutorium, quale primo homini dedit, sine quo non possint perseverare si ve- lunt, sed in eis etiam operatur, & velle &c. tantum aucto. Spiritu S. accendit voluntas sua, ut in Dei arbitrio, &c. manerent, si vellent, &c. sub ventum quod est infirmitati voluntatis humanae, ut divina pax indeclinabiliter & insuperabiliter ageretur. Ergo apparet posita gratia efficaci non esse in nostra potestate, si velimus.

RESPONDET Perez de Prov. disp. ult. n. 98. Gratiam quidem, quæ Deus operatur, ut ex nobis, vel damur volentes, neque homini in Paradiſo, neque Angelis fuisse necessariam; quia primus homo, & Angeli non erant nolentes ante peccatum; consequenter non indiguerunt gratia, ut ex nolentibus redderentur volentes, indigemus nos vel post originale, vel post actualē. Rursus, commissum illis fuit perseverandi, vel non perseverandi arbitrium, non quod ad perseverandum non indiguerint Dei adjutorio, sed quatenus sola illorum voluntas parva, inferrebat in Angelis condemnationem, in Adamo electionem, ita ut culpa personalis efficeret illis necessaria, ad non obtinendum perseverantiae donum; in nobis autem non est culpa personalis necessaria ad non obtinendum perseverantiae donum: Multi enim infantes sine culpa personali pereunt, & multi adulti accep- ta gratia justificant, nullâ ipsis ulterius

permisâ peccandi potestate moriuntur, conse- querter hominibus, pro praesenti statu non est commissum perseverandi, & non perseverandi arbitrium, quasi totum in solidum, sit in culpa personali. Appellatur autem nostra gratia fortior, quia vincit malitiam originalem, aut personalem præcedentem: Quare autem arbitrio Adami & Angelorum promiserit Deus perseverantiam & non nostris Rationem ibidem reddit Aug. quia nulla ratio exigebat ut tantæ facilitatib; operandi, non committeret Deus arbitrium perseverandi, sed attendendo ad nostram naturam lapsam, proutatemque peccandi, ali- ter debuit subveniri, ut perseveraremus.

EXPLICATUR Locus Augustini de Cor. & Grat. c. 10. & c. 12. In explicatione hujus loci, addo insuper aliquæ. In primis hunc locum contra doctrinam nostram primi incep- runt urgere Jansenistæ, quos, mirum est, quod sequantur aliqui Doctores. Certè legit S. Au- gustinum diligenter S. Thomas, non video ta- men, quod ex hoc loco, eruerit differentiam ef- ficacis Gratiae, dandæ in natura integra, à Gra- tia efficaci, quæ datur in natura lapsa.

Deinde tenendum erit, quod Gratia data Adamo, non fuerit, & secundum fidem, & secundum principia, cuiuscunque scholæ, effi- cax. Hinc differentia Gratiae datae in natura integra, & quæ datur, in natura lapsa, non erit differentia, adferens diversitatem in ipso effica- cia modo, sed differentia, quæ est inter Gra- tiæ sufficientem datam Adamo, & Gratiam efficacem, quæ datur nobis. Unde etiam & ipse S. Augustinus imibi prope post medium, appellat illam Gratiam, Gratiam datam primo Adam. Secundam autem appellat, Gratiam datam secundo Adam. Verba Augustini pro- pe post medium, sunt hæc: *Hec est prima Gratia, qua data est primo Adam, sed hæc est potentior in se- cundo Adam.* Et quia hæc apud S. Augustinum, & alias, nomine secundi Adam, intelligitur ho- mo obediens Legi Dei, docibilis Dei, ideo nomi- ne hujus Gratiae, data secundo Adam, venit Gratia efficax. Idque ostendit etiam prædi- cata Gratiae, data primo Adam, mox adferen- da, quod sit prædicata Gratiae sufficientis. Erit ergo Gratia data primo Adam, Gratia suffi- ciens: Gratia autem data secundo Adam erit Gratia efficax, quam intendit hæc explicare Augustinus, non autem intendit ostendere di- versum efficaciam modum futurum fuisse (statu excepto) in natura integra, à modo efficaciam, in natura lapsa. *Hinc*

Denique eruitur distinctio Gratiae in natura lapsa petibilis è statu, quam sic proponit Augu- stinus. In primis, quia Gratia data Adam, erat data Adam in bonis constituto, sicut in statu in- nocentia, nobis autem, datur, constitutis in ma- lis peccati, v. g. Originalis. Verba Augustini sunt; *Ille in bonis erat - - - Sancti verò in hac vita*

R. P.
H. MŁOD-
A nowski
Tom. I. et Z:
D. VI

vita, ad quos periret liberationis haec gratia, in malis sunt; ex quibus clamant ad Deum: Libera nos à malo. Unde & hanc gratiam, ut vides, appellat Augustinus, gratiam liberationis.

Alia differentia harum gratiarum, idque è statu petibilis est. Quia ad illam habendam natura integræ non indigebat redemptore curativo, indiget naturali lapsa. Verba ejusdem sunt: *Ille in illis bonis, Christi morte non egit, iſtos à reatu & hereditario, & proprio, illius agni, sanguis absolvit.*

Est & alia differentia harum gratiarum, petibilis è statu. Quia gratia naturæ integræ, non erat viætrix concupiscentia rebellis spiritui, est in nobis. Verba textùs sunt: *Ille non opus habebat eo adjutorio, quod implorant isti, cum dicunt; Video aliam legem in membris meis. - - Ille verò nulla tali rixa adversus seipsum tentatus - - suæcum pace fruebatur.* Unde & gratiam illam Adami, lætiorem appellat, sed nostram potentiem, quia viætricem. Hinc dicit: *Non integrum letiore nunc, veruntamen potentiore gratia indigent isti.* Huc usque enumeravit S. Augustinus differentiam gratiæ in natura integræ, à gratia in natura reparata, petibilem è statu.

Post medium ejusdem capituli, incipit sanctus Augustinus ostendere differentiam inter has gratias, ex eo, quod illa quidem fuerit sufficiens, gratia autem novi Adam, efficax. Unde quidquid nos docemus de gratia sufficienti, totum id agnovit S. Augustinus in gratia data Adamo. Quod autem nos docemus, & inculcamus doceri à nobis, de gratia efficaci, totum id agnoscit S. Augustinus, in gratia, data secundo Adam.

Docuit S. Augustinus. *Iſtam gratiam, inquit, non habuit primus homo, qua nunquam vellit esse malus. Sed sane habuit, in qua si permanere vellit, nunquam malus esset, & sine qua, etiam cum libero arbitrio bonus esse, non posset. Sed eam tamen per liberum arbitrium, deserere posset.* Quasi diceret Augustinus quod non habuerit gratiam efficacem, quod nunquam esset malus, sed tantum sufficientem, cum qua posset, nunquam esse malus, si vellit. Nihil hic de differentia efficacium gratiarum. Fortè etiam innuit Augustinus, quod non habuerit donum perseverantiae, aut confirmationis in gratia, quo posito, nunquam quisquam vult esse malus. Itidem docet inibi Augustinus, quod necessaria sic gratia ad salutem, sine qua, cum libero arbitrio, bonus esse homo non potest. Dicimus hæc omnia nos in nostris principiis.

Docuit Augustinus: *Tale quippe erat adjutorium, quod defereret si vellit, & in quo permaneret si vellit; non quo fieret ut vellit.* Quasi diceret sufficiens gratia est, cum qua homo potest operari, si vellit, efficax autem cum qua est operarius, & qua facit, ut vellit homo. Nihil hic de distinctione gratiarum efficacium. Dicimus

nos id totum de distinctione gratiæ efficacis, & sufficientis.

Docuit Augustinus. *Prima est enim (supple gratia data Adamo) qua sit ut habeat homo justitiam, si velit. Secunda ergo plus potest, quæ etiam sit, ut velit.* En & hic repetit Augustinus, distinctionem gratiæ sufficientis, data Adamo, cum qua potest homo operari si velit, à gratia efficaci, cum qua etiam homo est operatus, & qua sit, ut velit. Nihil hic de distinctione gratiarum efficacium. Quanquam hoc etiam forte innuit Augustinus, quod perseverantia finalis in gratia alligata fuerit consensu gratioſo Adami; cum tamen perseverantia finalis in gratia apud nos, non sit alligata antecedenter, ulli operi bono. Totum nos id dicimus.

Docet Augustinus. *Hæc autem tanto major est (supple gratia) ut parum sit homini per illum reparare libertatem perditam, parum sit denique, non posse sine illa vel apprehendere bonum, vel permanere in bono, si velit, nisi etiam efficaciter, ut velit.* Per quod explicat S. Augustinus in gratia efficaci, non tantum reperiri operativitatem, quod sine illa, non possit apprehendi bonum, sed etiam includi operaturatatem, cum illa efficiat, ut velit. Nihil est hic de distinctione gratiarum efficacium. Dicimus nos id totum.

Docuit Augustinus: *Dederat & adjutorium, sine quo, in ea (supple justitia originali) non posset permanere si vellit, ut autem vellit, in ejus liberore reliquit arbitrio.* Ubi explicat Augustinus necessarium esse auxilium gratiæ divinæ, ad permanentem in bono, ita tamen, ut hanc gratiam abdicere possit, cum Deus, ipsum velle in ejus libero reliquerit arbitrio. Quanquam innuit etiam hic Augustinus, de illa ut dixi allegatione, doni perseverantiae, ad operationem gratiosam, quod etiam innunt & sequentia verba: *Posset ergo permanere si vellit.* Nihil autem hic Augustinus, de distinctione gratiarum efficacium naturæ integræ, & lapsæ.

* Docuit Augustinus: *Si autem hoc adjutorium vel Angelo vel homini cum primum facti sunt, defuisse, quoniam non talis natura facta erat, ut sine adjutorio, posset, manere si vellit, non utique culpâ suâ cecidissent, adjutorium quippe defuisse, sine quo permanere non posset.* *Nunc autem quibus deest tale adjutorium, jam pœna peccati est.* Et hic iterato inculcat Augustinus necessitatem gratiæ ad opera salutis, nam libertum arbitrium, sine divino adjutorio non potest permanere, & si homini gratia sufficiens defuisse, non peccasset consentiendo malo, non enim habuisset gratiam Dei, sine qua, gratiosum opus, perfici non potest. Ad præsentem autem naturæ lapsæ statum attendendo dicit Augustinus, aliquibus in penam peccati, sive originalis, (ut contingit in infantibus qui moriuntur, cum non adsit modus illos liberandi ab originali) sive in penam peccati etiam personalis (ut cum aliquis in peccato con-

enstitutus, cum dormit, mactatur) denegari nūcum proximi sufficient; sed etiam hīc nihil docet Augustinus de distinctione gratiarum efficacium, in natura integra, & lapsa. De quo enim adjutorio efficaci id dicimus, quod dicit Augustinus, illud esse tantum ac tale dominum, ut eo habito velimus, & quod vi ejusdem gratia efficacis, non solum possumus quod voluntum, verum etiam volumus, quod possumus, soliente Deo gratias, cum quibus nos videt operaturos. Etalem gratiam non habuit Adam. Quod inquit Augustinus, non fuit in homine prius. Idque ex eo, quia accepit gratiam tantum sufficientem, vi cuius posset operari si vellet, sed non accepit efficacem, vi cuius esset operatus. Verba Augustini sunt: *Accepit nullus, si vellit, sed non habuit velle, quod posset, nam si habuisset perseverasset.* En & hīc nihil de distinctione gratiarum efficacium inter se.

Denique ostendit Augustinus differentiam naturae integra & lapsæ. Quia alligatum erat donum perseverantiae operationi bona gratio, & quidem uni, & quidem de libero arbitrio aucto descendenti. Jam autem in nobis, nulli libera operationi, etiam gratiosæ & supernaturali, alligatum est donum perseverantiae. Verba Augustini sunt: *Posset enim perseverare, etiam si vellit, quod ut noller, de libero descendit arbitrio. Quidam ita erat liberum, ut bene posset & male. Hinc si volueret perseverare Adam volitione gratia, potuisset perseverare finaliter, nostra autem antecedenti volitioni, etiam supernaturali, non est alligata perseverantia, quæ est donum & gratia specialis.*

Exrecitat ad amissim verbis Augustini, & expensis, colligi non potest, quod voluerit differentiam gratiarum efficacium docere, in natura lapsa & integra, nisi, ut dixi, petibilem est statu, ad quem statum, etiam hoc spectat, quod bonæ ejus voluntati gratiosæ, fuerit alligatum donum perseverantiae pro impostorum, quæ aliquid perseverantiae, in natura lapsa, non datur.

Alter locus est difficilis conflatus ex quibusdam auctoritatibus que videntur Deum facere prædeterminantem ad peccata. Talis locus est ex lib. 2. de lib. arb. c. 20. ubi, *Omnis autem deus ex nihilo est, vide quo pertineat, & ad Deum pertinere ne dubites.* Ita recitat hæc verba

tur ad malum. Longè autem difficilior locus est, cuius meminit idem Fulgens. cit. ubi docet Aug. quod potentia Dei compellamus in peccata, qui locus ut sonat, nec per Thomistas, nec per nos accipi potest. Sed illo loco, solum vult Aug. Deum per suam potentiam peccata peccatis punire subtrahereque abundantiora auxilia, ex quo sumpserat Julianus fundamentum laudandi peccatum. Quod autem debita sit hæc explicatio colligitur ex Aug. lib. 1. ad Simpl. q. 2. Locus habetur q. 3. de Reprobatione, & Tract. 53. in Joan. *Fecerunt peccatum, quod eos non compulsi facere, cui peccatum non placet, sed facturos esse prescrivit.* Vide Suar. lib. 2. de Auxil. cap. 3. n. 9.

Autoritas S. Scripturæ.

PLures adferuntur, principaliores perstrin-
gentur.

Nazarius q. 22. a. 4. adducit locum ex Luc. 22. ubi Christus D. dicit: *Filiū hominis sicut definitum est, vadere.* Et Actorum 4. de judicibus Christi dicitur: *Convenerunt &c. facere, quæ manus tua & consilium tuum decreverunt fieri,* & tamen certum est, passionem, Christum D. liberè tolerasse: adducitque loca in quibus prædestinare, prædefinire, prædeterminare, pro eodem sumuntur.

R E S P O N D E T U R. Conc. quod possint sumi pro eodem prædestinatio &c. sunt enim hæc ut numeri, modo omnia hæc ponantur cum debita explicatione, quæ salvet libertatem &c. Prædefinita fuit mors Christi D. sed, ut alibi explicatur, ex suppositione prævisi consensu ad moriendum; vel si velis retinere explicationem Lugonis: Liberum Christum D. fuisse dices, quia poterat dispensationem p̄stere, ne moreretur, & non erat prædeterminatus, ne peteret, in præfenti autem nihil simile dici potest.

Joannes à S. Thom. utitur inter alia hoc loco Matth. 26. *An putas, quia non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones Angelorum.* Ubi non dicit Christus D. quod Pater decerneret aut exhiberet, sed exhibebit, si rogavero. Et certè si nondum erat volita Patre illa exhibitio Angelorum, quo modo affirmare Christus potuit; Exhibebit?

R E S P O N D E T U R. Nos admittere, quod Deus de suis actibus salvâ sua libertate possit decernere, cùm ipsum decretum sit formale exercitium libertatis; hīc autem de tali decreto est res; sed negamus hoc decretum formari de actibus liberis, determinando ad unum, ponique potest hoc decretum absolutum ex parte actus, & conditionatum ex parte objecti, volo dare, si Christus petierit exhibitionem Angelorum: Non erit autem otiosum illud decretum, quia connexum cum aliquo de factō ponendo, nempe cum volitione exhibendi Angelos ad quam exhibe-

R. P.
H. MŁOD
TOWSKI
Tom. I. et Z.
D. VI

exhibitionem paratus erat de se Pater. Dicit etiam possit quod illud exhibebit non grammaticaliter, sed sensu sit conditionatum, ratione antecedentium conditionum. Quæ autem adferuntur de percussione Syriæ, alibi soluta sunt.

3. Locus est, quia Deus de facto promittit aliqua, quæ pendent à libertate nostra, ut fidem nationum, & tamen promissio, est expressiva voluntatis internæ pacientis, & promittentis.

R E S P O N D E T U R. Circa actus bonos presupponi prædefinitiones, unde etiam & promitti illa bona facta possunt; circa actus malos sufficit præscientia & decretum non impediendi. Ad alias auctoritates explicandas.

N O T O. Quod plura loca explicari possint per hoc, quod scilicet indigamus efficaci Dei gratia, selectione auxiliis, sed nego nos indigere prædeterminatione. Rursus, in pluribus locis hoc solum vult Script. quod sine gratia nihil possumus operari, sicut homo non potest vivere sine corde carneo, vel cum corde lapideo; sed non sequitur illam gratiam, debere esse prædeterminantem.

Quando autem in ordine ad conversionem dicimus esse lutum in manu figuli, hoc non est accipiendum simpliciter, alias in opere justificationis haberemus nos non nisi passivè, sicut lutum; quod est contra Trident. sed in hoc verificatur quod sicut in luto, non est principium effectivum formæ, sic nec in viribus nostris naturalibus, est principium sufficiens operandi sicut oportet ad salutem, sicut lutum non seligit sibi formam, sic nec nos auxilia gratiæ.

Punctum Difficul-

tatis 2.

Argumenta à Ratione.

OBJICIT 1. Joan. à S. Thom. habito fundamento in Trid. Seff. 6. c. 5. Exordium justificationis debet sumi à gratia præveniente, & quidem efficaci, ut nos consentimus; sed noster consensus ut liber, & ut à nobis etiam, conductus ad justificationem; quia sine consensus nostro non justificamur; Ergo non à sola gratia, est exordium justificationis, & cum illud exordium non possit sumi à gratia indifferentiæ, quia quod est indifferentiæ, nihil determinat exordiri potest; Ergo exordium illud ante consensus, est efficax, consequenter prædeterminationi.

R E S P O N D E T U R. Per nos exordium justificationis, esse à principio, quod tam consensus absoluti, quam conditionati, est causa. Porro, gratia est exordium justificationis in quantum dicit rationem virium, operativitatis, auxiliis &c. quod non confert sibi creatura, sed accipit à Deo; consensus autem noster non conductus ad justificationem, quasi tribuens vires agendi, à quibus viribus defumitur initium justificationis; sed conductus ad justificationem ut connotatum illius auxiliis; jam autem Trid. hoc solo sensu

docuit exordium justificationis non esse ex nobis, quia scilicet vires agendi supernaturales, à quibus incipit motus, non tribuimus nobis; sed non docuit, quod illud principium non dicat connotationem consensus conditionati gratos, præcedentis absolutum statum. Consequenter tamen dici potest, exordium justificationis in genere efficientis sumi à gratia, in genere autem causæ formalis ab ipso actu ex gratia elicito: neque enim in negotio salutis nostræ mère nos passive habemus. Illam autem gratiam non admittimus esse indifferentem in entitate; si enim à parte rei existit, determinatè existit; nec admittimus indifferentem etiam per exclusionem determinationis ad agendum, petibilis ex suppositione consequenti; sed admittimus indifferentem, per exclusionem determinationis præcedentis, quæ positâ, non possumus non operari. Illa propositio: Gratia præveniens si non sit efficax, non potest dare exordium in justificatione, falsa est, cum etiam gratia sufficiens positum exordiri, licet non sit exorsura. Fortè etiam imaginatur arguens, nos non admittere efficaciam in actu primo ante statum absolutum, quod falso est; quidquid sit in quo illa stet: Concedimus item prævenientem gratiam, non quidem antecedentiam prædeterminationem, sed completivam in ratione virium, elevativam potentiae &c. quidquid sit, quomodo distinguitur à gratia adjuvante. Hic autem diligenter annotandum est; nec gratiam quæ efficax est, nec prædeterminationem, nec specialem Dei favorem esse omnino necessaria, ad hoc, ut possumus consentire, quia positâ gratiâ sufficiunt omnia hæc possunt non haberi; & tamen cum illa possumus operari bene. Unde ulterius dicitur; Justificationis initium non est à gratia sufficienti, quæ sufficiens est, quia hæc gratia importat, quod non sit operatura, in initio autem salutis est operatio: Nec proficiscitur à gratia efficaci, quæ efficax est; sed proficiscitur à gratia efficaci materialiter, seu efficienti.

I N S T A R I potest 1. Proficiscitur consensus absolutus à gratia in actu primo operatura; Ergo & consensus conditionatus.

R E S P O N D E T U R. Quia habetur aliquid antecedens consensus absolutum, à quo potest desumiri iste actus primus; statum autem conditionatum, nihil antecedit, nisi possibilitas, quæ ex quo se habet ad utramque partem, adeoque non confert determinatè infallibilitatem.

I N S T A R I potest 2. Effectus absolutus ab iisdem principiis pendere debet, à quibus & conditionatus.

R E S P O N D E T U R ab iisdem principiis in ratione virium, causæ, operativi, pendet effectus absolutus & conditionatus; sed non ab iisdem ratione formalitatum petibilium à statu, & non ab iisdem sub ratione operaturæ causæ, & quia formalitas causæ prout operaturæ efficacis, pro-
ut in-

Disputatio V.

169

et infallibilis, non causat consensum, ideo adhuc consensus conditionatus & absolutus, ab usum causis pendebit.

INSTAT 3. Joan. à Thom. Id quod postula-
mus à Deo, ex ejus gratia procedit: Nam, ut in-
quit, Aug. *Oratio est clarissima gratia testificatio;*
Oramus autem etiam pro nostrae voluntatis
consensu, & Ecclesia petit, ut rebellis etiam
nolle compellantur voluntates; Ergo appa-
re illud consensum à gratia proficiat.

RESPONDE TUR. Concedendo totum,
qua afferimus tam conditionatum, quām ab-
solutum nostrum consensum, produci à gratia;
sed cui possumus resistere, ut loquitur Trid. &
cui cooperamur: ne in opere justificationis,
contra Trident, merē passivē nos habeamus.
Unde in primis in statu conditionato non supponi-
tur, nec expectatur ponendus sine gratia ille
consensus, sed producendus ab eadem; in statu
autem absoluto supponitur quidem antecessisse
consensus conditionatus; sed quia & hic non
expectatus, sed causatus à gratia, bene adhuc
per gratia danda, supplicamus: Consequenter
in nostris principiis non possumus petere, ut tum
nonnulli de gratiam, quando prædicti ante nos
consensu, ante infusionem proportionatam
gratia; sed bene possumus petere, ut feligat
panas, eum quibus videt nos consensu, pos-
sumus autem à Deo nobis dari consensum, quia
petimus eisdem necessariissimam causam, hoc
de gratiam. Quod attinet ad hunc terminum:
Compellere voluntates, hic compulsus non si-
gnificat ad actionem ad agendum, sed oblationem
principii, extrinsecus advenientis, gratiosi
compellimus enim ab extrinseco) & ut illud
nos juvet, & elevet contra rebellionem no-
strarum voluntatis, contra quam, sine auxilio super-
naturali, nihil possumus, ut oportet: *Quo au-
xilio posito præcipue selecto,* facit in nobis
Deus consensum absolutum, nec pro ulla statu
gratia supponit voluntatem conversam, sed fa-
ctum dictum est.

Objicit 2. Alv. l. 3. d. 73. Auxilium suffi-
ciente est illud, quo potest quis operari si velit;
efficax autem est, quo quis actualiter operatur;
in hoc est major virtus; quia majoris virtutis
et principium, tribuens actualiter operari, prin-
cipio solum tribuerit posse operari; actus enim
secundus, nobilior est primo.

RESPONDE TUR. Agnoscamus majorita-
tem in gratia efficaci, non in posse agere, nec in
ratione virium præsufficienti; sed in ratione do-
minicantis in illa explicata selectione. Immerito
etiam supponitur, ut dictum, quod gratia suf-
ficiens sit ad solum posse operari. Immerito
etiam supponitur, omnem actum secundum esse
nobiliorum primo, alias apprehensio A. esset
nobilior potentia intellectiva. Concedimus
tamen efficaciam causæ, non pendere à suo effe-

cū, sed è converso: Unde etiam gratia efficax
non accipit vires, & posse agere, ab ullo consen-
su etiam conditionato, quidquid sit, an alias de-
nominationes tribuat consensus conditiona-
tus?

INSTAT 1. Duplices sunt per Aristot. artes,
quædam demonstrativæ, quæ si adhibeantur
media secundum regulas artis, infallibiliter
consequuntur finem intentum, ut formatio glo-
borum plumbeorum, eò quod omnia prærequi-
sita, ad consecutionem finis, sint in potestate arti-
ficis; Artes vero conjecturales non semper
consequuntur finem, eò quod non sint omnia
media in potestate artificis, qualis est medici-
na: Jam autem ars supremi medici Christi D.,
qui venit salvum facere quod perierat, non est
conjecturalis, sed demonstrativa, adeoque in-
fallibiliter consequens finem, quem non appar-
et, quomodo infallibiliter consequatur, si est
indifferens & indeterminata gratia ad operari
& non operari.

RESPONDE TUR. Etiam per nos gratia ef-
ficax non est indifferens, & per hanc Deus in-
fallibiliter consequitur suum finem; licet sit
indifferens hoc sensu, quia illi potest resisti se-
cundum Tridentinum, quamvis non sit resi-
stendum.

INSTAT 2. Per nos Deus condeterminat ad
agendum, non appetit autem quomodo ultra-
que causa conjungat se ad consensum, & qui-
dem non casu, si non datur prædeterminatio.
Unde vel voluntas divina sua gratia efficaci de-
terminare nos debet, vel nos illam, quod absurdum
est, quia alias verum esset dicere, quia vo-
luntas creata operatur, Deus cooperatur.

RESPONDE TUR. Concedimus quod nos à
Deo determinemur, hoc est compleamur, ut
potentia nostra indifferens ad habendum, vel
non habendum auxilium, compleatur auxilio,
quod datur à Deo: Concedimus nos determi-
nari cogitationibus & affectionibus quæ sunt in
nobis sine nobis: Concedimus item nos deter-
minari, ratione selectionis auxilii, determinari
ex suppositione consequenti, ad agendum, licet
non degeminemur Thomisticè, h.e. cum abla-
tione indifferenter in sensu composito ad posse
oppositi. Unde per nos non ideo Deus agit, quia
agit causa secunda; sed potius ideo agit causa se-
cunda, quia agit prima conferendo virtutem,
elevando, dando auxilium, &c. & pro statu ab-
soluto feligendo, &c. Quando autem nostri di-
cunt, causam secundam seipsum determinare,
non facit hunc sensum, quod non præsupponan-
tur in ante collata à Deo proportionatæ vires,
sed facit hunc sensum, quod non supponatur ab
alio principio determinata ante suam determi-
nationem, nemo autem nostrum dicit, quod ad
hanc ipsam determinationem, non concur-
rat Deus.

INSTAT 3. Auxilium non subditur, quantum
P ad usum

R. P.
H. MŁOD-
ELOWSKI
Tom. I. c. Z.
D. VI

ad usum potestati nostri arbitrii, sed potius subicit sibi ipsum arbitrium.

R E S P O N D E T U R. Quod Trid. negare videtur id: Dicit enim, quod auxilium illud etiam abdicere possit voluntas. Deinde secundum toties jam repetita dici potest, quod auxilium illud ex suppositione consequenti subdit sibi ipsum arbitrium, licet non prædeterminet physicè: Et sicut supposito, quod sedeat Petrus, non subditur illi, ut sedens non sedeat; sic etiam ex suppositione, quod sit consensurus, non subditur illi, ut non consentiat. Pro statu autem absoluto selectio auxiliis subdit sibi arbitrium.

O B J I C I T 3. Nazarius q. 24. a. 4. In nostris principiis, sequitur gratiam esse pedisquam nostra voluntatis, & aliquid præcipuum in ipsa justificazione esse à libero arbitrio, ut solà & primâ causa, nequaquam autem à gratia, siquidem posita quacunque vehementi gratiæ, per nos, liberum arbitrium semper manet indifferens; facere autem pedisquam gratiam, est loqui contra Aug.

R E S P O N D E T U R. Pernosc nec pro statu conditionato esse gratiam pedisquam, quia antecedit & præsupponit positioni conditionati consensus; nec in statu absoluto, est pedisqua, quia ante illum supponitur infallibilis. Quamvis autem consensum conditionatum præsupponat illa gratia, non potest dici pedisqua, cum ipsum, ut dixi, statum conditionatum in ratione viriū, productivi, principii, præcedat. Unde secundum illud tritum; Quod est causa causæ, est etiam causa causati, siquidem ipsum consensum conditionatum antecedit, certe ratione formalitatis alicujus, peribilis à statu conditionato, non debet dici pedisqua, cum ipsum statum illum causet. Quod attulit de indifferenti, alibi solutum est.

I N S T A T 1. Ponamus tres æquales peccatores, æqualiter vocatos, primus resistat, secundus liberè consentiat, tertius consentiat determinatus: Quo casu secundus aliquid habet præ primo, utpote non consentiente, & præ tertio utpote necessitato, illud autem plus non potest haberi, nisi ratione prædeterminationis.

R E S P O N D E T U R. Habere illum plus ratione libertatis elevatæ ad agendum, ratione selectionis auxiliis, &c.

I N S T A T 2. inquirendo à quanam gratiæ, ab excitanté, an ab adjuvante consensus ille in nostris principiis oriatur?

R E S P O N D E T U R. Intervenire illic, & gratiam excitantem, quæ stat in primis motibus, qui fiunt in nobis sine nobis: Intervenire & adjuvantem, quæ non supponit, sed causat etiam ipsum consensum conditionatum; nec exspectat illum, sed ponit, idque præviè complendo, elevando, virtutem agendi tribuendo, licet consensus conditionatus refundat etiam suas denominaciones in gratiam. Plura vide de Gratia, D. §.

Tractatus III.

DIFFICULTAS III.

De Decretis mixtè conditionatis.

R uiz. d. 71. S. 7. meminit quorundam decretorum mixtè conditionatorum, quæ possent in Societatis principiis admitti; quorum nomine accipit decreta in aliquo universalis decreto contenta, & pertinentia ad regimen actualiter exequendum in aliqua differentia temporis. Ex his aliqua continentur in legibus universalibus divinæ gubernationis, & omnes aut plures homines comprehendunt v. g. Deus vult omnes homines salvos fieri: Alia continentur in decretis specialibus; dispositioneq; circa particulares personas, quale est illud, si non laverete, non habebis partem mecum. Docet in talib; decretis post nosci futura conditionata. Ratio, quia per illationis necessitatem colliguntur: Si enim omnes homines vult salvos fieri, subintellige cooperantes, salvabit certè Petrum si fuerit cooperatus. Erit autem hæc notitia distincta à notitia conditionali, quia attendet præcisè, ut dixi, ad illationem, non ad coexistentiam explicatam ante. Circa quod

A S S E R O 1. *Deum formare talia decreta;* Ratio, quia licitum est illi alligare suam libertatem, & cum potuerit non dare etiam pro meritis supernaturalibus vitam æternam, nihilominus se determinare ut illum det.

A S S E R O 2. *Illis decretis Deum alligare suam voluntatem:* Per hoc enim decretum exercet libertatem, sed non alligare libertatem creatam ad unam partem; nisi forte ut alibi dicitur, prædefiniendo ad bonum, quia hæc ligatio tolleret libertatem, ut probatum. Posito autem decreto, quo ligat Deus suam libertatem ad unam partem involuntur aliquæ conditiones, quas Deus pro sua parte ponere debet, has Deus debet implere ex vi illius decreti: Sed sicut illic non determinatur, ut dixi libertas creata, ita nec determinantur hypotheses ponenda ex parte creature.

A S S E R O 3. *Per illa decreta mixtè conditionata non auferri libertatem:* In primis quia ut dixi, non ligatur per illa libertas creata, sed sibi legem ponit sola libertas divina. Deinde, quia ita se habent decreta illa mixtè conditionata, ut non determinant in particulari creaturam ad agendum, & ita hoc decreto, volo omnes homines salvos fieri si perseveraverint; necessitatür quidem Deus ut si Petrus perseveraverit, salvetur; sequiturq; per necessariam illationem, si perseveraverit salvandum; sed non sequitur perseverarum, unde etiam alia pars vera erit, si non perseveraverit Petrus, non salvabitur.

A D D O. Videri quod prius natura nesciat Deus aliquid in mixtè conditionato decreto, & posterius natura obiectum scientiæ conditionium, quia prius est natura nescire, quod superseveraverit Petrus salvabitur, quam quod sit perseveratus

TRACTA.